

Bilişimin “entelektüel lideri” TBD, 40 yılı geride bıraktı

Meslek örgütü olarak sektörde “entelektüel lider” ve birleştirici rolünü etkin bir biçimde sürdüren TBD, ürettiği rapor, öneri ve bağımsız söylemleriyle toplumun her kesimi tarafından dikkate alınan öncü bir sivil toplum hareketine dönüştü.

Aslıhan Bozkurt

Bilişim, dünyada elektronik bilgi işlem delikli kart makineleri adı verilen ve verileri insana oranla yüz kat daha hızlı işleyen “unit record” birim kayıt makineleriyle başladı. 1890’da Amerika Birleşik Devletleri’nde, nüfus sayımı işlemlerini hızlandırma amacıyla sayma, sıralama, ayırma, listeleme, hesaplama makineleri geliştirildi. Bu makineler 1970’lere kadar istatistik, muhasebe, bankacılık, sigortacılık alanlarında kullanıldı. Karayolları Genel Müdürlüğü’nün, yol- köprü muhasebe, stok denetimi vb. işlemler için 30 Ekim 1960’ta getirttiği IBM 650 bilgisayar ise, Türkiye’nin kullandığı “ilk bilgisayar” oldu. Daha sonra bilgisayarlar, üniversite, banka ve diğer kurumlarda yaygınlaştı. 1971’de ülkemizdeki bilgisayar sayısı 76’ya ulaşırken kendilerini “bilişimci” olarak adlandıran 8 bilgi işlem çalışanı, 22 Nisan’da kuruluş dilekçesini vererek Türkiye Bilişim Derneği’ni (TBD) kurdu. Aydın Köksal, Önal Örs, Tamer Uykul, Bülent Dikman, Ersay Gürsoy, Coşkun Arslan, Atalay Yunusoğlu ve Ünal Yarımağan’dan oluşan kurucular kurulu, ilk toplantısını 22 Haziran 1971’de yapıp başkanlığa Aydın Köksal’ı seçti.

Bilgi işlem çalışanlarını bir çatı altında toplayan, 40 yıldır, kamu yararına çalışmalarda bulunan ve bu niteliği 7 Mart 1994’te Bakanlar Kurulu Kararı ile resmen onaylanan TBD, Türkiye’nin bilişim sektöründeki en eski ve kişisel üyeliğe açık ilk sivil toplum kuruluşu (STK) niteliğine sahip. “Bilişim teknik bilimini ülke kalkınması için bir araç olarak kullanma” ve “bilişim kültürünü” yayma amacıyla 1971’de kurulduğunda adında “Bilişim” sözcüğü olan dernek, Türkiye’nin bilişim toplumu olması yönünde etkin katkılar sağlamaya çalıştı, bir meslek örgütü olarak güçlendi ve öncü bir sivil toplum hareketine dönüştü.

TBD, bilişimin yeni bir uğraş alanı olarak örgütlenmesinde; meslek, görev ve standartların tanımlanmasında; Türkçe bilişim terimlerinin yerleşmesinde; bilgisayarların verimli kullanılabilmesi, strateji ve politikaların geliştirilmesinde; bilgi işlem merkezleri ve bilişim çalışanlarının sorunlarının gündeme getirilmesinde önemli roller üstlendi.

Bugün 9.500’i aşan üyeye sahip olan derneğin, İstanbul, Bursa, Eskişehir, Ankara, İzmir, Samsun ve Antalya olmak üzere toplam 7 şubesi bulunuyor. Adana, Afyon, Denizli, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Kayseri, Sivas, Trabzon, Uşak ve Van olmak üzere toplam 12 il temsilciliği ve 33 üniversitede TBD-Genç örgütlenmesiyle TBD, bilişim profesyonelleriyle birlikte gerçekleştirdiği geleceğe yönelik “ortak akıl” toplantılarıyla bilişim sektörünü hak ettiği yere taşıyamaya çalışıyor. Bilişim sektöründeki birleştirici rolünü etkin bir biçimde sürdüren TBD, kamu-özel sektör, akademisyen ve toplumun her kesiminden etkin kullanıcılardan oluşan üye yapısı ve gönüllülük temelinde ürettiği rapor, öneri ve bağımsız söylemleriyle günümüzde tüm karar verici ve ilgililerce dikkate alınıyor.

TBD, 25 Şubat 2000’den itibaren Avrupa Profesyonel Bilişim Dernekleri Konseyi’nin (Council of European Professional Informatics Societies – CEPIS) üyesi ve Türkiye’deki tek temsilcisi. Gönüllülük esası ile çalışan TBD, 2002’de ise tüm Avrupa’da geçerli tek belge olan ECDL’i (European Computer Driving Licence- Avrupa Bilgisayar Kullanım Belgesi) Türkiye’ye getirdi. Nisan’da 40. yılını kutlayan TBD, bu yıl Ulusal Bilişim Kurultayı’nı 28; Bilgi İşlem Merkezi Yöneticiler Semineri’ni (BİMY) 18; Kamu Bilişim Platformu toplantılarını 13. kez gerçekleştirecek. 39 yıldır yayınladığı Bilişim Dergisi’ni yaklaşık iki yıldır sanal ortamda çıkaran TBD, bu yıl Bilimkurgu Öykü Yarışması’nın on üçüncüsünü düzenleyecek.

Bilişim Dergisi olarak, Nisan sayımızın (131), “Kapak-Dosya” sayfalarında 40.yılını kutlayan Türkiye Bilişim Derneği’ne (TBD), yer veriyoruz. Bu kapsamda tüm TBD başkanları, sektör STK’larının başkanları, üniversitelerin bilgisayar mühendisliği bölüm başkanları, akademisyen ve yazarlardan görüş aldık.

TBD Başkanı Prof. Dr. Turhan Menteş:

Bilişimle ilgili her platformda temsil ediliyor ve katkı veriyoruz

Her yönetimi devralanın değer katarak görev yaptığı TBD, “vakur” tavrıyla gerektiği yerde gereğini yapar, düşük profil çizer ama maksimum yarar sağlamayı tercih eder.

Ülkemizde ilk bilgisayarları kullanan bir avuç bilişim profesyonelinin kurduğu TBD, 1994'te kamu yararına çalışan dernek statüsünü kazanmasının ardından bilişim kültürünü yayma, Türkiye çapında bilişim teknolojilerinin kullanımını artırma hedefi üzerine odaklandı ve bu yönde çalışmalar yapıyor.

İlk kuruluş yapısıyla merkezi bir yapı içerisinde olan, bugün federatif bir yapıya geçip şube yapılanmasını oluşturan TBD, Türkiye'nin en gönülden katılımı esas alan sivil toplum kuruluşu. TBD'nin bilişim sektöründeki öncü rolü, toplumun her kesiminde kabullenilmiş ve cevap bulmuş durumda. Türkiye'de bilişimle ilgili her platformda TBD temsil ediliyor ve bu platformlara katkı vermeye çalışıyor. Bu karşılıklı bir ilişki. Biz katkı vermesek oralarda olmamız beklenmezdi. Türkiye'de bilişimle ilgili söylenen her söz, gündeme gelen her konunun en az 10 yıl önce TBD tarafından söylendiğini, bir platformunda konuşulduğunu ve öneri geliştirildiğini iddia ediyorum. Maalesef bu süreçler hızlı olmuyor. Bizim “kültürel gecikme” dediğimiz özellikle bilişim teknolojilerinde yaşanan, teknolojinin, uygulamanın ortaya çıkmasından toplum tarafından kabullenilip veya ticari olarak hayata geçmesine kadar olan süreç ciddi bir zaman kaybıdır. Bütün dünya şimdi bu sorunu çözmek, “kültürel gecikme”yi kaldırmanın yollarını bulmak için uğraşıyor. Dünyamızın en önemli sorunu bu gibi görünüyor. Buna rağmen en hızlı büyüyen sektör olan bilişim, dünyanın çehresini değiştiriyor.

Önümüzdeki dönem TBD, yeni bir yapılanma içerisinde de olacak. Avrupa Komisyonu tarafından Ekim 2010'da yürürlüğe konulan ve 2011'den itibaren işlemeye başlayan Digital Europe sürecinde yer alacağız. Avrupa Birliği'nin (AB) 2020 yılına kadar “akıllı, sürdürülebilir ve katılımcı” büyüme ana başlıklarıyla özetlenecek “yeni” yol haritasının çizileceği Digital Europe Platformu'nda Türkiye'yi temsil için yeni bir yapılanmaya gidiliyor. Elektronik Cihazlar İmalatçıları Derneği (ECİD), Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD), Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD), Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) ile birlikte TBD'nin bulunduğu beşli yapı, Digital Türkiye Platformu'na indirildi. Bu ortak çalışma platformunun bütün etkinlikleri, TBD öncülüğünde yapılacak.

Türkiye'deki bilişim sektörünün büyüme süreci istenilen hızda değil. Sektörümüz büyüklükleri ile çok algılanabilen bir sektör değil. İletişim ve bilişimin ortak anılması sonucunda 30 milyarı aşan bir büyüklüğe eriştiği söyleniyor. Bu, yetersiz bir rakam. Bilişimin tek başına bir sektör olarak değil, diğer sektörlerle etkisiyle birlikte değerlendirilmesi gerektiği düşüncesindeyim. AB de böyle yapıyor. Her sektörde bilişim teknolojilerini kullanma oranları, bilişim yatırımlarıyla o sektördeki üretim ve ihracat artışları açıklandığında bilişim sektörünün ne olduğu da ortaya çıkıyor. Bu anlayış, toplam büyüklüğü ve sektörün katma değerinin çok daha büyük olduğunu anlatıyor. TBD, kamunun da temsilcisi kabul ediliyor. Kamu bilim projeleri ülkemizde çok gelişmiş projeler. Son 30 yıldır bilişim bütçesinin yarısından fazlasını kamu bilişim projelerine harcanıyor. Yeni

teknoloji kullanma ve yeni teknolojiye bağlı kalarak üretim yapmamızın sonucunda kamu bilişim projelerimiz çok ciddi farklılaştı. Birçok uygulamamız AB ülkelerinde bile yok. Ancak en fazla yatırım yaptığımız bu alanda bir getiri elde edemiyoruz. Bu alandan getiri elde etmek, kamu bilişim projelerini pazarlamak durumundayız.

Eksiklerimizin farkındayım. Şube, üye ve çalışma grubu ilişkilerini artırmaya çalışıyoruz. Daha geniş katılımlı çalışma grupları modellerine geçmeliyiz. Çalışma grubu modelleri ve başlıkları iyi seçildiğinde başarılı olacağını biliyoruz. Sosyal ağları ve yeni medyayı kullanmaya yönelik hazırlığımızı yapıyoruz. Önümüzdeki dönemde IPTV, web TV uygulamasına geçeceğiz.

TBD gibi geleneği olan ve kurumsallaşmış, kendi içerisinde belli kuralları olan yapılar içinde dönüşümün çok kolay olmuyor. Bunu zaman içinde insanlarla paylaşarak, ortak karar alarak ortak akılla yapmanız gerekiyor. Bildiğim bir şey var: TBD, hiçbir zaman geriye gitmedi. Her yönetimi devralan TBD'nin üzerine bir şeyler kattı. Bundan sonra da görev alanlar TBD'ye değer katarak görevlerini sürdürecekler... TBD insanlara değer kattığı bir yer değildir, insanların değer kattığı bir yerdir. TBD'ye değer katmak isteyen insanlar burada.

TBD'nin eskiden beri gelen vakur tavrı nedeniyle yaptıklarını ortalıkta anlatmaz, gerektiği yerde gereğini yapar. Bu nedenle çok reklama kaçmadan mümkün olduğu kadar düşük profil çizerek ama maksimum yarar sağlamayı tercih etmiş bir derneğiz. Bütün çalışmalarımızı böyle şekillendirmeye çalışıyoruz.

